

SOS

DLA PLANETY

CO Z TYM KLIMATEM?

globalworth
FOUNDATION

FUNDACJA
DIGITAL
UNIVERSITY

MŁODZI DEBATUJĄ

Przewodnik dla Nauczycieli i Wychowawców



Ewa Drobek

Wprowadzenie

W dzisiejszym świecie, w którym zagadnienia ekologiczne i klimatyczne stają się coraz bardziej pilne, rola edukatorów w kształtowaniu postaw i świadomości młodych ludzi jest niezwykle istotna. Nauczyciele i wychowawcy mają okazję wpłynąć na przyszłe pokolenie, inspirując je do refleksji, działania i zaangażowania w sprawy dotyczące ekologii i klimatu. Dlatego też chcielibyśmy przedstawić Państwu nasz poradnik, który ma na celu zachęcenie edukatorów do wykorzystania w pracy z uczniami metod dyskusji klasowej, szkolnej i debat.

Dlaczego Debata?

Debata to nie tylko narzędzie edukacyjne, ale także sposób na rozwijanie krytycznego myślenia, umiejętności argumentacji oraz budowania poczucia odpowiedzialności za otaczający nas świat. Poprzez uczestnictwo w debatach, uczniowie uczą się słuchać innych, rozumieć różne perspektywy i formułować własne opinie. To również doskonała okazja do rozwijania umiejętności komunikacyjnych i pracy zespołowej. Ale także świetne ćwiczenie związane przygotowujące do pisemnych i ustnych wypowiedzi argumentacyjnych na egzaminie ósmoklasisty oraz egzaminie maturalnym. Eseje, rozprawki i wypowiedzi ustne będą łatwiejsze i wyżej oceniane jeśli stworzymy uczniom przestrzeń do debat na różnych przedmiotach, ale także podczas kół zainteresowań oraz wycieczek szkolnych.

Ekologia i Klimat w Centrum Uwagi

Nasz poradnik skupia się na wykorzystaniu metod debaty w kontekście zagadnień dotyczących ekologii i klimatu. Wierzymy, że to nie tylko ważne, ale również niezbędne, aby młodzi ludzie mieli szansę zrozumieć skomplikowane kwestie związane z ochroną środowiska i zmianami klimatycznymi. Debata pozwala im zgłębiać te tematy w sposób aktywny i angażujący.

Jak Ten Poradnik Jest Ustrukturyzowany?

Poradnik jest podzielony na kilka głównych części, które krok po kroku przeprowadzą Państwa przez proces wprowadzenia debat ekologicznych do swojej pracy z uczniami. Obejmuje on:

- Wprowadzenie do Debaty: Omawiamy podstawy debaty, jej korzyści oraz różne rodzaje debat, które można wykorzystać w edukacji.
- Przygotowanie i Organizacja Debaty: Krok po kroku wyjaśniamy, jak przygotować uczniów do udziału w debatach, jakie są etapy organizacji debaty oraz jakie materiały są potrzebne.
- Rola Nauczyciela: Omawiamy, jakie zadania spoczywają na nauczycielu w procesie debatowania, jak prowadzić dyskusje, a także jak oceniać uczestnictwo uczniów.
- Przykładowe Tematy Debaty: Prezentujemy szereg tematów związanych z ekologią i klimatem, które mogą być użyte w debatach. Każdy temat jest opisany w kontekście różnych przedmiotów, dni tematycznych i wyjazdów.
- Zachęcanie Uczniów do Aktywnego Udziału: Podpowiadamy, jak angażować uczniów w formułowanie własnych opinii, argumentacji i wniosków oraz jak budować ich umiejętności debatowania.

Podsumowanie

Naszym celem jest, aby ten poradnik stał się inspiracją i praktycznym narzędziem dla nauczycieli i wychowawców, którzy chcą angażować swoich uczniów w dyskusje na temat ekologii i klimatu. Wierzymy, że debata może być nie tylko skuteczną metodą nauczania, ale także sposobem na przekazanie młodemu pokoleniu wiedzy i motywacji do działania na rzecz lepszego, bardziej zrównoważonego świata.

Podstawy debaty

- **Struktura debaty:** Debata ma zazwyczaj ustaloną strukturę, która obejmuje wyznaczenie stron zwolenników (pozytywnych) i przeciwników (negatywnych) danego tematu. Każda strona ma określoną ilość czasu na prezentację swoich argumentów i odpowiedzi na argumenty przeciwnika.
- **Argumentacja:** Uczestnicy debaty prezentują argumenty popierające swoje stanowisko. Argumenty powinny być poparte dowodami i źródłami, a także być logiczne i przekonujące. Warto skorzystać tutaj na przykład ze schematu odwróconej lekcji aby uczniowie mogli zapoznać się z materiałami źródłowymi takimi jak tekst, film, klip, dokument lub sprawdzili dane związane z tematem debaty.
- **Refutacja:** Podczas debaty strony muszą odpowiedzieć na argumenty przeciwnika i próbować obalić je poprzez prezentację własnych kontrargumentów.
- **Moderator:** Debata może być moderowana przez osobę niezaangażowaną w konkretny temat, która kontroluje czas i zapewnia, że debata przebiega zgodnie z ustalonymi zasadami. Zazwyczaj tą rolę pełni nauczyciel, ale może to być też lider klasowy lub wręcz przeciwnie, ktoś kogo chcemy zachęcić do pracy powierzając mu ważną rolę.

Korzyści płynące z uczestnictwa w debatach

- **Rozwija umiejętności komunikacyjne:** Debata uczy jasnego wyrażania myśli, przekonywania innych i słuchania argumentów przeciwnika.
- **Wzmacnia umiejętność krytycznego myślenia:** Uczestnicy debaty muszą analizować argumenty, szukać błędów logicznych i rozważać różne perspektywy.
- **Zwiększa wiedzę na temat danego zagadnienia:** Przygotowanie do debaty wymaga badania i zgłębiania tematu, co zwiększa wiedzę na ten temat. Świetnie sprawdza się więc jako podsumowanie większego działu lub przygotowanie do egzaminów zewnętrznych.
- **Rozwija umiejętność radzenia sobie ze stresem:** Debata to sytuacja, w której trzeba zachować spokój i pewność siebie, nawet podczas dyskusji na kontrowersyjne tematy. To w obecnym świecie bardzo ważna umiejętność, która poza wymiernymi korzyściami w życiu osobistym ucznia wpływa na kształtowanie społeczeństwa obywatelskiego. A do tego właśnie dążymy jak nauczyciele.
- **Kształtuje umiejętność negocjacji:** W trakcie debaty uczestnicy muszą próbować osiągnąć kompromis lub przekonać innych do swojego stanowiska. Ta umiejętność jest też kluczowa przy zdawaniu wszelkich egzaminów ustnych.

Różne rodzaje debat w edukacji

- **Debata formalna:** Uczestnicy reprezentują konkretne stanowisko i starają się przekonać publiczność lub sędziów. Debata jest zazwyczaj podzielona na rundy, a zwycięzca jest oceniany na podstawie argumentacji i umiejętności przekonywania.
- **Debata oksfordzka:** To forma debaty, w której dwie drużyny rywalizują ze sobą, starając się przekonać sędziów, publiczność i siebie nawzajem. Jest to bardziej formalna i rygorystyczna forma debaty.
- **Debata panelowa:** W tej formie debaty uczestniczą różni eksperci lub osoby związane z danym tematem. Panel dyskutuje na temat różnych aspektów zagadnienia, a publiczność może zadawać pytania.
- **Debata klasowa:** Ta forma debaty może być stosowana w szkole, gdzie uczniowie dzielą się na dwie drużyny i debatują na wybrany temat. To doskonały sposób na rozwijanie umiejętności argumentacji i komunikacji wśród uczniów.
- **Debata symulacyjna:** Uczestnicy przyjmują role i udają konkretne postacie lub grupy, aby debatować na temat historycznych lub fikcyjnych wydarzeń. To pomaga zrozumieć różne perspektywy.
- **Debata internetowa:** W erze cyfrowej debaty można prowadzić online, co umożliwi uczestnictwo w dyskusji na odległość.

W odniesieniu do tematów ekologicznych, debaty mogą dotyczyć kwestii takich jak zmiany klimatyczne, ochrona środowiska, recykling czy energetyka odnawialna, społecznych i psychologicznych konsekwencji zmian klimatu, strajku klimatycznego. Debata na te tematy może pomóc zwiększyć świadomość ekologiczną i promować zrównoważony styl życia.

Warto pamiętać, że debata to skuteczne narzędzie edukacyjne, które może być wykorzystane w wielu dziedzinach i na różnych poziomach nauczania. Pomaga uczniom rozwijać umiejętności, które są przydatne nie tylko w szkole, ale także w życiu codziennym a później zawodowym.

Przygotowanie uczniów do debaty

- **Wybierz temat:** Wybierz temat debaty, który jest odpowiedni dla wieku i poziomu zaawansowania uczniów. Upewnij się, że temat jest na tyle kontrowersyjny, aby zachęcić do dyskusji, ale nie zbyt kontrowersyjny, aby uniknąć nadmiernego napięcia.
- **Podział na drużyny:** Podziel uczniów na dwie drużyny - pozytywną (zwolennicy) i negatywną (przeciwnicy) w zależności od tego, którą stronę tematu będą reprezentować.
- **Badania i przygotowanie:** Zadaj uczniom zadanie domowe, aby zgromadzili informacje, dowody i argumenty na temat wybranego tematu. Mogą korzystać z książek, artykułów, stron internetowych i innych źródeł informacji.
- **Szkolenie z technik debatowania:** Naucz uczniów podstawowych zasad debatowania, takich jak prezentacja argumentów, refutacja, analiza dowodów i umiejętność słuchania przeciwnika. Możesz także przeprowadzić przykładowe debaty, aby pokazać, jak działa proces.
- **Przygotowanie mowy otwarcia:** Każda drużyna powinna przygotować mowę otwarcia, w której przedstawi swoje argumenty i stanowisko. Mowa powinna być logiczna, zrozumiała i przekonująca.

Organizacja debaty

- **Określenie struktury:** Zdecyduj, jakie będą zasady debaty, na przykład czas na prezentację argumentów, czas na refutację, pytania od publiczności, etc.
- **Wybór sędziów lub moderatora:** Jeśli to możliwe, wybierz sędziów z doświadczeniem w debatach lub osobę niezaangażowaną w temat debaty, która będzie moderatorem.
- **Przygotowanie materiałów:** Przygotuj materiały do debaty, takie jak notatki, slajdy, plan dyskusji i ewentualne źródła, które można wykorzystać w trakcie debaty.
- **Próba generalna:** Przed właściwą debatą przeprowadź próbę generalną, aby upewnić się, że uczniowie są gotowi. To także okazja do korekty ewentualnych problemów w organizacji debaty.
- **Debata:** Przeprowadź debatę zgodnie z ustalonymi zasadami. Upewnij się, że sędziowie lub moderator pilnują czasu i dbają o przestrzeganie reguł.
- **Ocena i podsumowanie:** Po debacie można przeprowadzić krótką sesję oceny, w której uczniowie i sędziowie mogą podzielić się swoimi refleksjami na temat debaty i jej przebiegu.

Materiały potrzebne do organizacji debaty

- **Temat debaty:** Wybierz odpowiedni temat debaty, który będzie interesujący i istotny dla uczniów.
- **Zasady debatowania:** Określ zasady debatowania, takie jak czas mówienia, limit czasu, zasady przyznawania punktów itp.
- **Materiały źródłowe:** Udostępnij uczniom źródła informacji, które mogą być przydatne do przygotowania argumentów, takie jak książki, artykuły, strony internetowe.
- **Prezentacje:** Jeśli to konieczne, przygotuj sprzęt audio-wizualny do prezentacji slajdów lub innych materiałów wizualnych.
- **Zegar lub stoper:** Użyj zegara lub stopera do kontrolowania czasu mówienia uczestników.

- **Tablica lub flipchart:** Przyda się do zapisywania ważnych punktów i notatek podczas debaty.
- **Kartki z pytaniami:** Jeśli planujesz uwzględnić pytania od publiczności, przygotuj kartki, na których uczniowie mogą napisać pytania.
- **Karty z nazwiskami:** Użyj kart z nazwiskami uczestników do ustalenia kolejności wystąpień.

Organizacja debaty może być fascynującym i rozwijającym doświadczeniem zarówno dla nauczycieli, jak i uczniów. Pomaga rozwijać kluczowe umiejętności i zachęca do angażowania się w dyskusje na różne tematy.

1. Przygotowanie uczniów:

- **Wybór tematu:** Nauczyciel powinien wybierać tematy debat, które są odpowiednie dla poziomu zaawansowania uczniów i ich zainteresowań.
- **Dostarczenie materiałów:** Nauczyciel powinien dostarczyć uczniom materiały źródłowe, które pomogą im przygotować argumenty i dowody. Może też skorzystać z pomocy ucznia, który interesuje się danym tematem lub zaangażować rodziców. Ja osobiście chętnie korzystam z zasobów rodzicielskich aby wzbogacić wiedzę uczniów lub skorzystać z wiedzy eksperckiej rodzica.
- **Szkolenie z technik debatowania:** Nauczyciel musi nauczyć uczniów podstawowych zasad debatowania, takich jak prezentacja argumentów, refutacja i umiejętność słuchania przeciwnika.

2. Prowadzenie dyskusji:

- **Moderacja:** Nauczyciel może pełnić rolę moderatora podczas debaty, dbając o przestrzeganie zasad, zarządzanie czasem i kontrolowanie przebiegu dyskusji.
- **Pytania i zachęty:** Zachęcaj uczniów do zadawania pytań i rozwijania swoich argumentów. Stawiaj pytania, które pomogą im lepiej zrozumieć temat i pogłębić argumentację. Zachęcaj do spojrzenia z wielu perspektyw.
- **Równowaga:** Upewnij się, że obie drużyny mają równą szansę na prezentację swoich argumentów i refutacji.

Ocena uczestnictwa uczniów:

- **Kryteria oceny:** Nauczyciel powinien ustalić kryteria oceny uczestnictwa w debacie, takie jak zawartość argumentów, jakość dowodów, zdolność do przekonywania, umiejętność refutacji i ogólna sprawność w debatowaniu.
- **Uwzględnienie różnych ról:** Doceniaj różne role w zespole debatującym, takie jak prelegent czy osoba zadająca pytania od publiczności.
- **Indywidualne i zbiorcze oceny:** Możesz oceniać zarówno indywidualne wystąpienia uczniów, jak i ogólny wkład drużynowy.
- **Opinie pisemne:** Po debacie warto dostarczyć uczniom pisemne opinie zwrotne, aby pomóc im zrozumieć, jak mogą poprawić swoje umiejętności debatowania.

4. Kreowanie atmosfery wsparcia:

- **Zachęta i motywacja:** Nauczyciel powinien zachęcać uczniów i motywować ich do aktywnego uczestnictwa w debatach. Podkreślaj, że chodzi o rozwijanie umiejętności, a nie tylko o zwycięstwo.
- **Klimat bezpieczeństwa:** Twórz atmosferę, w której uczniowie czują się swobodnie wyrażać swoje opinie i biorą udział w dyskusji bez obawy przed krytyką.
- **Zrozumienie różnych perspektyw:** Pomóż uczniom zrozumieć, że debata to okazja do zrozumienia różnych perspektyw i nauki sztuki słuchania.



Pamiętaj, że rola nauczyciela w debatach nie kończy się oceną. To także okazja do kształtowania umiejętności życiowych, takich jak komunikacja, negocjacje i krytyczne myślenie. Poprzez tworzenie pozytywnej atmosfery i dawanie uczniom wsparcia, nauczyciel może pomóc uczniom w pełnym rozwoju ich potencjału w procesie debatowania i zachęcić ich do zmiany spojrzenia na pewne kwestie.

Debata Oxfordzka

Zasady debaty oksfordzkiej:

- **Podział na drużyny:** Debata oksfordzka polega na rywalizacji dwóch drużyn: propozycji (zwolenników) i opozycji (przeciwników). Każda drużyna ma po trzech członków.
- **Mowa otwarcia:** Każda drużyna rozpoczyna debatę mową otwarcia, w której prezentuje swoje główne argumenty i stanowisko w sposób jasny i przekonujący.
- **Przeciwdziałanie argumentom:** Po mowach otwarcia drużyny przejmują inicjatywę w prezentowaniu swoich argumentów i przeciwdziałaniu argumentom przeciwnika.
- **Pytania od sędziów:** Sędziowie mogą zadawać pytania obu drużynom podczas trwania debaty, aby bardziej zrozumieć argumenty i sprawdzić ich konsekwencje.
- **Rundy refutacyjne:** Po wystąpieniach drużyn można przeprowadzić rundy refutacyjne, w których każda drużyna ma okazję odpowiedzieć na argumenty przeciwnika.
- **Przerwa na negocjacje:** Po rundach refutacyjnych następuje krótka przerwa, podczas której drużyny mogą konsultować się i przygotowywać do ostatniej rundy.
- **Mowa zamykająca:** Każda drużyna kończy debatę mową zamykającą, w której podsumowuje swoje argumenty i stara się przekonać sędziów, dlaczego ich stanowisko jest bardziej przekonujące.
- **Ocena przez sędziów:** Sędziowie oceniają debatę na podstawie argumentacji, umiejętności przekonywania, jasności przekazu i umiejętności refutacji. Mogą także przyznawać punkty za styl mówienia i organizację wystąpień.
- **Wynik debaty:** Wynik debaty ogłasza się na koniec, zazwyczaj w formie wygranej jednej z drużyn lub ogłoszenia remisu.

Przykładowa karta pracy dla debaty oksfordzkiej na temat dla licealistów:

Temat debaty:

"Czy powinniśmy wprowadzić surowe przepisy dotyczące recyklingu w celu ochrony środowiska?"

Drużyna Propozycji (Zwolenników):

- Członek 1: Mowa otwarcia
- Członek 2: Argumenty i przeciwdziałanie
- Członek 3: Mowa zamykająca

Drużyna Opozycji (Przeciwników):

- Członek 1: Mowa otwarcia
- Członek 2: Argumenty i przeciwdziałanie
- Członek 3: Mowa zamykająca

Sędziowie:

Sędziami mogą być nauczyciele, zaproszeni goście/ eksperci lub uczniowie tej samej lub innej klasy. Powinny być to osoby bezstronne i bardzo obiektywne.

Kryteria oceny:

- Jakość argumentacji
- Umiejętność przekonywania
- Refutacja
- Jasność przekazu
- Styl mówienia
- Organizacja wystąpień

Zasady debaty:

- Każdy uczestnik ma ograniczony czas na swoje wystąpienie co sygnalizowane jest na przykład dźwiękiem dzwonka.
- Przerwa na negocjacje po rundach refutacyjnych. Powinna być krótka, co zmusi uczestników do krótkich acz trafnych ripost.
- Pytania od sędziów są dozwolone w trakcie debaty.
- Kultura i szacunek w trakcie debaty są obowiązkowe.

Oto kilka tematów debat oksfordzkich związanych z ochroną klimatu i szeroko rozumianą ekologią, które są odpowiednie dla uczniów szkoły podstawowej:

- Czy powinniśmy przekształcić nasze szkolne menu w bardziej ekologiczne i zdrowe, pomijając niezdrowe przekąski i napoje?
- Czy zakaz plastikowych opakowań i jednorazowych słomek w szkołach jest skuteczną metodą na rzecz ochrony środowiska?
- Czy szkoły powinny inwestować w panele słoneczne i inne odnawialne źródła energii?
- Czy obowiązkowe lekcje na temat ochrony środowiska powinny być wprowadzone do programu nauczania?
- Czy dzieci powinny dostawać punkty za segregację śmieci w szkole?
- Czy ograniczenie ilości podręczników papierowych na rzecz materiałów elektronicznych jest korzystne dla środowiska?
- Czy szkoły powinny promować wegetariańskie lub wegańskie opcje na obiady szkolne ze względów ekologicznych?
- Czy przeciwdziałanie wycinaniu drzew wokół szkół jest ważne dla ochrony przyrody?
- Czy szkoły powinny inwestować w programy edukacyjne na temat ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju?
- Czy ograniczenie ilości papieru wydruku w szkole może pomóc w oszczędności drzew i energii?
- Czy budowanie ogrodów szkolnych i sadzenie drzew wokół szkoły jest ważne dla ochrony przyrody?
- Czy uczniowie powinni być zachęceni do korzystania z rowerów lub komunikacji publicznej zamiast samochodów, aby zmniejszyć emisję CO₂?
- Czy szkoły powinny stosować surowsze kary za zanieczyszczanie i niszczenie środowiska?

Te tematy mogą stanowić punkt wyjścia do fascynujących i pouczających debat, które pomogą uczniom zrozumieć wagę ochrony klimatu i szeroko rozumianej ekologii.

Oto kilka kontrowersyjnych, ciekawych i śmiesznych tematów debat oksfordzkich dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Stanowią one świetną bazę dla przygotowania uczniów należących do kół debatanckich do rywalizacji w olimpiadzie Mistrzostwach Polski Debat Oksfordzkich(gdzie tematy czasem są bardzo kontrowersyjne lub śmieszne) lub przygotowaniu do konkursu przemówień publicznych.

- Czy wydzielanie mniejszej ilości gazów cieplarnianych jest ważniejsze niż przetrwanie memów o kawie?
- Czy strajki klimatyczne są skutecznym narzędziem wpływania na polityków i działaczy ekologicznych?
- Czy zakaz sprzedaży klimatyzatorów jest rozsądnym krokiem w walce z globalnym ociepleniem?
- Czy zakaz produkcji odzieży z futra zwierząt jest bardziej istotny niż konieczność ograniczenia emisji gazów cieplarnianych?
- Czy zrównoważony rozwój to tylko kolejna modna fraza, czy rzeczywiste podejście do przyszłości?
- Czy okresowy strajk wody (nie korzystanie z wody przez 24 godziny) może zwiększyć świadomość oszczędzania wody?
- Czy susza może być spowodowana nadmiernym spożyciem wody przez youtuberów, którzy próbują pobić rekordy w picciu wody na żywo?
- Czy rosnąca popularność podróży kosmicznych jest korzystna dla Ziemi, czy wręcz przeciwnie, powinno się ją ograniczyć?
- Czy przewijający się na Instagramie wpis "Nie jestem specjalistą, ale..." jest wystarczającą podstawą do wydawania opinii na temat zmian klimatycznych?
- Czy zakaz używania słów "globalne ocieplenie" jest skuteczną metodą walki z problemem, czy tylko próbą ukrycia go przed społeczeństwem?
- Czy produkcja mody z recyklingu odpadów, takich jak worki na śmieci, jest ciekawym trendem w modzie, czy tylko absurdem?
- Czy zakaz noszenia swetrów na leżakach plażowych podczas upałów jest skutecznym środkiem zapobiegawczym w walce z globalnym ociepleniem?
- Czy strajk klimatyczny na planecie Mars jest bardziej potrzebny niż na Ziemi?

Te kontrowersyjne i czasami humorystyczne tematy mogą pobudzić interesujące debaty i skłonić uczniów do refleksji nad poważnymi kwestiami ekologicznymi w sposób bardziej niekonwencjonalny. Wbrew pozorom takie dyskusje potrafią być bardzo rozwijające i zmuszają uczniów do kreatywnego, niestandardowego podejścia co bardzo przydaje się podczas egzaminów maturalnych.

Debaty podczas wycieczek

Każda wycieczka szkolna lub wyjście może być przyczynkiem debaty. Należy ją tylko dobrze przemyśleć i przygotować. Tutaj przykłady miejsc do odwiedzenia z młodzieżą i pytań do omówienia z nimi po takim wyjściu szkolnym. Dzięki swobodnym wypowiedziom uczniów możemy zebrać ich spostrzeżenia/ argumenty i uczulić ich na kwestie związane ze środowiskiem i ekologią.

→ Wizyta w parku narodowym:

Temat: Czy parki narodowe powinny być utrzymane jako miejsca, gdzie nie można zabierać żadnych śmieci?

→ Wizyta na lokalnym targowisku:

Temat: Jak można ograniczyć marnotrawstwo żywności i wspierać lokalnych rolników?

→ Wizyta w oczyszczalni ścieków:

Temat: Dlaczego ochrona wody jest ważna, a co my możemy zrobić, aby ją chronić?

→ Wizyta na miejskim placu zabaw:

Temat: Czy plac zabaw powinien być bardziej przyjazny dla środowiska? Jakie zmiany można wprowadzić?

→ Wizyta w szkole z ogrodem edukacyjnym:

Temat: Dlaczego warto uprawiać własne warzywa? Jakie korzyści przynosi to dla środowiska?

→ Wizyta w szkole z programem recyklingu:

Temat: Jakie są korzyści recyklingu i jak można go promować w naszej szkole?

→ Wizyta w szkolnym sklepiku ze zdrowym jedzeniem:

Temat: Jakie produkty są bardziej przyjazne dla środowiska, a jednocześnie zdrowe? Jak zachęcić innych do wybierania takich produktów?

→ Wizyta na terenie projektu zalesiania obszarów miejskich:

Temat: Dlaczego zalesianie jest ważne dla miast? Jakie są korzyści z posiadania więcej drzew w naszym otoczeniu?

→ Wizyta w muzeum przyrodniczym:

Temat: Jakie gatunki zwierząt są zagrożone wyginięciem, a co możemy zrobić, aby je chronić?

Te miejsca i tematy mogą pomóc dzieciom zrozumieć ważność dbania o środowisko naturalne i skłonić je do refleksji nad tym, jakie działania można podjąć, aby wspierać ekologię i zrównoważony rozwój.

Temat debaty:

"Czy odpowiedzialna moda jest ważna dla ochrony środowiska?" debata oksfordzka na godzinę wychowawczą dla klas szkoły podstawowej.

Drużyna Propozycji (Zwolenników):

- Członek 1: Mowa otwarcia (2 minuty)
- Członek 2: Argumenty i przeciwdziałanie (2 minuty)
- Członek 3: Mowa zamykająca (2 minuty)

Drużyna Opozycji (Przeciwników):

- Członek 1: Mowa otwarcia (2 minuty)
- Członek 2: Argumenty i przeciwdziałanie (2 minuty)
- Członek 3: Mowa zamykająca (2 minuty)

Moderator:

(Wybrany uczeń lub nauczyciel do kontrolowania czasu)

Kryteria oceny:

- Jakość argumentacji
- Umiejętność przekonywania
- Refutacja
- Jasność przekazu
- Szacunek w trakcie debaty

Zasady debaty:

- Każdy uczestnik ma ograniczony czas na swoje wystąpienie (2 minuty).
- Nie przerywajcie sobie nawzajem podczas wystąpień.
- Mówcie wyraźnie i starajcie się być przekonujący.
- Sędziowie ocenią debatę na podstawie kryteriów oceny.

Przebieg debaty:

1. Rozpocznijcie debatę od otwarcia drużyn, w którym przedstawicie swoje stanowisko na temat odpowiedzialnej mody.
2. Następnie prezentujcie swoje argumenty i przeciwdziałajcie argumentom przeciwnika.
3. Po wystąpieniach drużyn można przeprowadzić rundy refutacyjne, w których każda drużyna ma okazję odpowiedzieć na argumenty przeciwnika.
4. Na koniec, zakończcie debatę mowami zamykającymi, w których podsumujecie swoje stanowisko i spróbujecie przekonać sędziów.
5. Moderator kontroluje czas i upewnia się, że debata przebiega zgodnie z ustalonymi zasadami.

Wynik debaty:

Powinien być ogłoszony na podstawie wnikliwej analizy argumentacji obu drużyn.

Ta karta pracy może być używana do przeprowadzenia krótkiej debaty oksfordzkiej na temat odpowiedzialnej mody i jej wpływu na środowisko podczas godziny wychowawczej w szkole podstawowej. Pomaga ona uczniom zrozumieć, jak działa taka debata i jakie są zasady uczestnictwa w niej. Wychowawcy pomagają poznać bardziej uczniów, zaobserwować w jaki sposób się wypowiadają, współpracują w grupach. Nauczyciel dzięki tej debacie szybko zorientuje się kto jest liderem w grupie rówieśniczej, co może być pomocne w pracy wychowawczej.

Przykładowa karta pracy dla debaty oksfordzkiej na temat dla licealistów:

Oto propozycja karty pracy dla uczniów klasy 5 z tematem "Czym jest klimat? Czy pogoda i klimat to to samo? Czym są zmiany klimatyczne i czy to prawda, że zmiany klimatyczne to wynik naturalnych procesów? Zajęcia w bloku na geografie lub zajęcia z wychowawcą.

Cel lekcji:

- Poznanie podstawowych pojęć związanych z klimatem, pogodą i zmianami klimatycznymi.
- Zrozumienie różnicy między pogodą a klimatem.
- Dyskusja na temat przyczyn zmian klimatycznych.

Przygotowanie (10 minut):

1. Na tablicy wyświetl obrazki ilustrujące różne rodzaje pogody (słoneczna, deszczowa, śnieżna, burzowa) oraz obrazek przedstawiający klimat (np. mapa z różnymi strefami klimatycznymi).
2. Przygotuj planszę z pytaniami, które uczniowie będą musieli zastanowić się nad odpowiedziami w trakcie zajęć.

Część 1: Definicje i różnice (15 minut):

1. Rozpocznij lekcję od krótkiego wprowadzenia do pojęć pogody i klimatu.
2. Zadaj pytanie uczniom: "Czym jest pogoda?" Pozwól uczniom udzielić odpowiedzi.
3. Następnie zapytaj: "Czym jest klimat?" i wyjaśnij, że klimat to długotrwałe warunki pogodowe w danym regionie.
4. Pokaż obrazki na tablicy i zapytaj uczniów, czy są w stanie powiedzieć, czy przedstawiają one pogodę czy klimat. Omów różnice.

Ćwiczenia (20 minut):

1. Podziel uczniów na małe grupy i podaj im arkusze z pytaniami do dyskusji. Przykładowe pytania:

- Jakie są główne różnice między pogodą a klimatem?
- Jakie rodzaje pogody możemy spotkać?
- Dlaczego klimat różni się w różnych częściach świata?

1. Poproś każdą grupę, aby podzieliła się swoimi odpowiedziami z resztą klasy.

Część 2: Zmiany klimatyczne (15 minut):

1. Wyjaśnij uczniom, że zmiany klimatyczne to długotrwałe zmiany w klimacie na Ziemi.
2. Pokaż obrazek przedstawiający efekty zmian klimatycznych, takie jak topnienie lodowców, susze lub wzrost poziomu morza.
3. Zapytaj uczniów, co myślą na temat przyczyn zmian klimatycznych.
4. Przeprowadź krótką dyskusję na temat tego, czy zmiany klimatyczne są wynikiem naturalnych procesów, czy też ludzkiej działalności.

Ćwiczenia (15 minut):

1. Poproś uczniów, aby w małych grupach omówili możliwe przyczyny zmian klimatycznych.
2. Następnie każda grupa powinna przedstawić swoje wnioski przed resztą klasy.

Ewaluacja (10 minut):

1. Przeprowadź krótki quiz lub zadaj pytania, aby ocenić zrozumienie uczniów na temat pojęć pogoda, klimat i zmian klimatycznych.
2. Poproś uczniów, aby na koniec lekcji podsumowali najważniejsze informacje, które zdobyli.

Zakończenie:

Podziękuj uczniom za ich udział i zachęć ich do dalszych badań na temat klimatu i jego zmian.

Przykłady obrazków można znaleźć w podręcznikach geografii lub materiałach edukacyjnych online.

Przykładowe karty pracy: język angielski

Obrazek jako podstawa - zadanie 3 na maturze z języka angielskiego. Sztuka argumentowania.

Zadanie 3



5 min.

Popatrz na *Zdjęcie 1*, *Zdjęcie 2*, *Zdjęcie 3*.

Podczas lekcji angielskiego wraz z kolegami zostaliście poproszeni o omówienie i prezentację wybranego przez Was zjawiska przyrodniczego. Wyraź swoją opinię na temat trzech propozycji, które przedstawił Wam nauczyciel.

- Wybierz propozycję, która jest Twoim zdaniem najlepsza i uzasadnij swój wybór.
- Wyjaśnij dlaczego odrzucasz pozostałe propozycje.



Zdjęcie 1



Zdjęcie 2



Zdjęcie 3

Zadanie 3



5 min.

Popatrz na *Plakat 1*, *Plakat 2*, *Plakat 3*.

Wspólnie ze znajomymi z klasy przygotowujecie kampanię promującą sadzenie lasów. Wyraź swoją opinię na temat plakatów promocyjnych powstałych w tym celu.

- Wybierz plakat, który według Ciebie najbardziej pasuje do kampanii i uzasadnij swój wybór.
- Wyjaśnij dlaczego odrzucasz pozostałe plakaty.



Plakat 1



Plakat 2



Plakat 3

Przygotowanie do zadania:

1. Ćwiczenia w opisie obrazków: Ćwicz opisywanie różnych obrazków lub ilustracji w języku angielskim. Skup się na opisywaniu detali, kolorów, kompozycji i nastroju.
2. Rozważ różne perspektywy: Przemyśl różne punkty widzenia, które można by przyjąć w kontekście danego obrazka. To pomoże w lepszym przygotowaniu do zadania.
3. Słownictwo związane z ekologią: Przygotuj się do używania słownictwa związanego z ekologią i ochroną środowiska, ponieważ to często jest używane w tego rodzaju zadaniach.
4. Praktyka uzasadnień: Praktykuj wyrażanie swoich myśli i opinii w jasny i zrozumiały sposób, przedstawiając logiczne uzasadnienia swojego wyboru.
5. Czasowe ograniczenie: Pamiętaj, że na maturze ustnej masz ograniczony czas na odpowiedź, więc ćwicz odpowiedzi w ramach wyznaczonego czasu.

Dzięki takiej przygotowanej odpowiedzi i praktyce, będziesz gotowy/a do wykonywania tego typu zadań na maturze ustnej z powodzeniem.

Praktyczne rady – jak motywować i trenować umiejętność wypowiedzi publicznej

Dzięki takiej przygotowanej odpowiedzi i praktyce, będziesz gotowy/a do wykonywania tego typu zadań na maturze ustnej z powodzeniem.

Angażowanie uczniów w formułowanie własnych opinii, argumentacji i wniosków oraz budowanie ich umiejętności debatowania wymaga odpowiedniego podejścia i technik. Oto kilka sposobów, jak zachęcać uczniów do aktywnego udziału w debatach:

- Stworzenie bezpiecznej i otwartej przestrzeni: Uczniowie powinni czuć się swobodnie, aby wyrażać swoje opinie bez obawy przed krytyką. Zachęć do szacunkowego słuchania i akceptowania różnych perspektyw. Nie narzucaj im swojego zdania. Nie wyręczaj. Nie interpretuj. Słuchaj uważnie. Czasem podejście i argumentacja młodych jest dużo świeższa/nowoczesna/życiowa.
- Wybieranie interesujących tematów: Wybieraj tematy, które są aktualne, bliskie uczniom i mają znaczenie w ich życiu. Im bardziej interesujący temat, tym większa szansa na zaangażowanie.
- Badanie i analiza: Pomóż uczniom zrozumieć temat, dostarczając materiały źródłowe, artykuły, filmy lub prezentacje. Wspólnie analizujcie fakty, dane i różne perspektywy.
- Działania przygotowawcze: Zachęć uczniów do samodzielnych badań i przygotowania argumentacji. Pomóż im znaleźć wiarygodne źródła informacji.
- Trening w argumentacji: Praktykujcie formułowanie argumentów i kontrargumentów. Wykorzystaj ćwiczenia, w których uczniowie muszą bronić różnych stanowisk.
- Debaty symulacyjne: Organizuj symulacje debat, w których uczniowie odgrywają różne role, nawet te, które niekoniecznie zgadzają się z ich własnymi przekonaniami. To pomaga zrozumieć różne perspektywy.
- Techniki komunikacyjne: Ucz ich, jak wyrażać swoje argumenty w sposób jasny i przekonujący. Opanowanie sztuki mówienia publicznego jest kluczowe.
- Debaty grupowe: Zachęcaj do debat w grupach, gdzie uczniowie mogą dyskutować, negocjować i wspólnie pracować nad argumentacją.
- Feedback i samoocena: Po każdej debacie dawaj uczniom konstruktywny feedback i zachęć ich do samooceny. To pomaga w rozwoju umiejętności.
- Zachowanie równowagi: Dbaj o to, aby uczniowie mieli równą szansę na zabranie głosu i prezentowanie swoich argumentów. Niech każdy uczestnik poczuje, że jego głos ma znaczenie.
- Konkursy i nagrody: Organizuj konkursy debatowania lub przyznawaj nagrody za najlepsze wystąpienia, co może dodatkowo motywować uczniów. Zachęci ich to też do przemyślanych wypowiedzi/ lepszej bardziej rzeczowej argumentacji.

- Debaty na tematy bliskie uczniom: Zachęcaj do debat na tematy, które są związane z ich codziennym życiem, co ułatwi im wyrażanie własnych opinii i dostrzeżenie związku między debatą a rzeczywistością.
- Zrozumienie znaczenia debatowania: Omów z uczniami, jakie korzyści płyną z umiejętności debatowania, takie jak rozwijanie krytycznego myślenia, umiejętność przekonywania innych i zrozumienie różnych perspektyw.
- Uczestnictwo w debatach zewnętrznych: Zachęć uczniów do uczestnictwa w debatach poza szkołą, co może zwiększyć ich motywację i umiejętności. Mogą też pomóc zdobyć punkty rekrutacyjne lub dostać się na studia.

MATERIAŁY DODATKOWE:

GRA MIEJSKA:

Scenariusz gry miejskiej dla uczniów szkół podstawowych na temat nowych technologii w służbie planecie.

Tytuł gry:

"Ślad Technologiczny - Twój Wkład dla Planety"

Cel gry:

Uczniowie dowiedzą się, jak nowe technologie mogą pomóc w ochronie środowiska oraz zrozumieją zarówno korzyści, jak i wyzwania związane z postępem technologicznym w kontekście zmian klimatycznych.

Przygotowanie:

1. Utwórz zestaw pytań i zadań związanych z nowymi technologiami, ekologią, smart city i zmianami klimatycznymi. Przykładowe pytania mogą obejmować:
 - Jakie technologie można wykorzystać do monitorowania jakości powietrza w mieście?
 - Jakie korzyści przynosi zastosowanie energii odnawialnej?
 - Jakie aplikacje mobilne pomagają w ograniczaniu zużycia energii?
 - Jakie są zalety i wady systemów zarządzania ruchem w smart city?
 - Jakie nowoczesne rozwiązania pomagają w recyklingu i redukcji odpadów?
2. Przygotuj stacje lub punkty kontrolne na terenie szkoły i w pobliskim parku. Każdy punkt będzie zawierał pytania lub zadania dotyczące konkretnej technologii lub zagadnienia ekologicznego. Do zbierania informacji można wykorzystać kody QR, które uczniowie będą skanować za pomocą swoich smartfonów. Rozmieść zadania w różnych miejscach na przykład na gałęziach lub pod krzakiem, pod ławką żeby uczniowie musieli współpracować podczas wykonania zadania. Naucz ich to, że tylko razem mogą szybciej i bardziej efektywnie wykonać wszystkie zadania.

Przebieg gry:

1. Uczniowie zostają podzieleni na dwie grupy i otrzymują mapę z zaznaczonymi punktami kontrolnymi.
2. Każda grupa wyrusza na trasę i odwiedza kolejne stacje, gdzie skanują kody QR, aby uzyskać pytania lub zadania.
3. Po zebraniu odpowiedzi lub rozwiązaniu zadań, grupy wracają do szkoły.

Zadania przy stacjach mogą obejmować:

- Skanowanie kodu QR, aby zobaczyć filmik na temat nowoczesnych technologii ekologicznych.
- Rozwiązanie zagadek dotyczących aplikacji mobilnych, które pomagają w oszczędzaniu energii.
- Ocenę korzyści i wyzwań związanych z konkretnymi technologiami ekologicznymi.
- Wywiad z nauczycielem na temat smart city i roli technologii w zrównoważonym rozwoju miast.

Dyskusja i podsumowanie:

Po zakończeniu gry obie grupy uczniów wracają do szkoły i zbierają się w jednym miejscu. Nauczyciel moderuje dyskusję, podsumowuje wyniki i zachęca uczniów do dzielenia się swoimi spostrzeżeniami i przemyśleniami na temat zalet i wad postępu technologicznego w kontekście zmian klimatycznych. Uczniowie wypisują argumenty wykorzystując wiedzę zdobytą podczas wykonywania zadań. Podczas dyskusji uczą się celnego argumentowania i wykorzystania zdobytych podczas gry informacji do obrony swoich racji.

Nagrody:

Nauczyciel może nagrodzić uczniów za aktywny udział w grze, udzielenie poprawnych odpowiedzi lub kreatywne rozwiązania zadań. Nagrody mogą być ekologiczne, na przykład sadzonki drzew lub gadżety promujące ekologię. Uczniowie mogą zabrać je do domu lub znaleźć wspólne miejsce na terenie szkoły aby rozpocząć tworzenie zielonej strefy ciszy w której będą odpoczywać podczas przerw w miesiącach jesiennych lub wiosennych.

Ta gra miejska nie tylko zachęci uczniów do zgłębiania wiedzy na temat nowych technologii i ich wpływu na środowisko, ale także promuje refleksję nad sposobami, w jakie technologia może pomóc w ochronie planety oraz nad wyzwaniami związanymi z jej zrównoważonym rozwojem.

EDUKACJA WCZESNOSZKOLNA:

Ćwiczenie:

"Magiczna Opowieść o Wodzie"

Cel:

Wprowadzenie najmłodszych dzieci (1-3 klasa) do tematu ekologii i zachęcenie ich do myślenia o oszczędzaniu wody w domu.

Wprowadzenie najmłodszych dzieci (1-3 klasa) do tematu ekologii i zachęcenie ich do myślenia o oszczędzaniu wody w domu.

1. Duży plakat z obrazem ziemi.
2. Obrazki przedstawiające różne sytuacje związane z zużyciem wody (np. kran otwarty, kąpiel, mycie rąk, podlewanie roślin).
3. Obrazki przedstawiające sytuacje związane z suszą (np. spękana ziemia, suche rośliny).
4. Duży kubek wody.

Przebieg:

1. Wprowadzenie (5 minut):
 - Zaprezentuj duży plakat z obrazem ziemi i zapytaj dzieci, co widzą na obrazie.
 - Porozmawiaj krótko o tym, że ziemia jest naszym domem i potrzebujemy wody do życia.
2. Opowieść (10 minut):
 - Rozpocznij opowieść o "Magicznej Wodzie", która żyje na ziemi.
 - Opowiedz, że "Magiczna Woda" jest bardzo ważna dla naszego domu, ale jest też bardzo ciekawa świata i chce odwiedzać różne miejsca na ziemi.
 - Pokazuj obrazki przedstawiające różne sytuacje związane z zużyciem wody, kiedy "Magiczna Woda" jest potrzebna (np. kran otwarty, kąpiel).
 - Pokazuj obrazki przedstawiające suszę, kiedy "Magiczna Woda" jest smutna (np. spękana ziemia, suche rośliny).

3. Dyskusja (15 minut):

- Zapytaj dzieci, czy znają sposoby, jakie mogą pomóc "Magicznej Wodzie" w oszczędzaniu wody w domu.
- Pozwól dzieciom dzielić się swoimi pomysłami i doświadczeniami.
- Zachęcaj do myślenia o prostych sposobach, takich jak zamykanie kranu podczas mycia zębów czy zbieranie deszczówki.

4. Aktywność praktyczna (10 minut):

- Przeprowadź małą zabawę "Gra w oszczędzanie wody".
- Podczas zabawy, pokaż, jak można oszczędzać wodę, np. poprzez kręcenie kranu tylko tyle, ile jest potrzebne, aby się umyć.
- Daj każdemu dziecku okazję do praktykowania tych działań.

4. Podsumowanie (5 minut):

- Zakończ opowieść o "Magicznej Wodzie", mówiąc dzieciom, że teraz wiedzą, jak pomóc jej oszczędzać wodę.
- Poproś dzieci, aby podzieliły się swoimi pomysłami na oszczędzanie wody w domu.

To ćwiczenie pozwoli najmłodszym dzieciom zrozumieć, jak ważna jest woda, i skupi się na prostych sposobach, jakie mogą podjąć w domu, aby pomóc w oszczędzaniu tego cennego zasobu. Zachęcając dzieci do aktywnego udziału w dyskusji i zabawie, możemy wzbudzić w nich świadomość ekologiczną już od najmłodszych lat.

SAMORZĄD SZKOLNY

Panel Dyskusyjny na Temat Ekologii w Ramach Wyborów Przewodniczącego Samorządu Uczniowskiego

Cel:

Promowanie świadomości ekologicznej wśród uczniów i wyłonienie przewodniczącego samorządu uczniowskiego, który będzie aktywnie działać na rzecz ekologii w szkole. Może to być jedna z wielu debat lub jedyny temat, który zadecyduje o wyborze przewodniczącego na forum szkoły. Pozostałe propozycje programowe uczniowie mogą przekazywać na plakatach rozmieszczonych w szkole oraz poprzez indywidualne rozmowy/ wywiady prowadzone z każdym kandydatem na przykład w cyklicznej audycji radiowęzła szkolnego.

Format:

Panel dyskusyjny z udziałem kandydatów do przewodniczącego samorządu uczniowskiego.

Czas trwania:

Około 90 minut.

Moderator:

Wybrany nauczyciel lub członek szkolnego zespołu ekologicznego.

Rozkład czasu:

1. Wprowadzenie (5 minut)

- Przywitanie i krótka prezentacja uczestników panelu.
- Krótka informacja o zasadach dyskusji.

2. Prezentacje kandydatów (4 minuty na kandydata)

- Każdy kandydat ma 4 minuty na przedstawienie swoich poglądów na tematy ekologiczne.
- Tematy prezentacji powinny obejmować:
 - Wprowadzenie segregacji odpadów w szkole oraz rozmieszczenie koszy w strategicznych miejscach w budynku.

- Opinię na temat zaangażowania się w działania strajku klimatycznego w społeczności szkolnej i skali tego zaangażowania – przygotowanie plakatów, promocja wydarzenia podczas audycji radiowych.
- Promocję zrównoważonego podejścia do mody, w tym organizację dnia wymiany ubrań w szkole raz na dwa tygodnie, aby promować podejście zero waste i dać ubraniom drugie życie. Pomysły na sprawną organizację i miejsce gdzie będzie się to odbywało w szkole.

3. Riposty (1 minuta na odpowiedź)

- Po każdej prezentacji, pozostali kandydaci mają 1 minutę na zgłoszenie krótkiej riposty lub dodatkowych pytań do prezentującego.

4. Pytania od publiczności (15 minut)

- Uczniowie i nauczyciele mogą zgłaszać pytania do kandydatów.
- Każdy kandydat ma 2 minuty na odpowiedź na pytanie.

5. Podsumowanie (3 minuty na kandydata)

- Każdy kandydat ma 3 minuty na podsumowanie swoich poglądów i odpowiedzi na pytania.

6. Głosowanie (10 minut)

- Uczniowie oddają głosy na wybranego kandydata.

7. Podsumowanie i ogłoszenie wyników (5 minut)

- Moderator podsumowuje dyskusję.
- Ogłoszenie wyników wyborów przewodniczącego samorządu uczniowskiego. Podkreślenie ważności tematu ekologii dla młodych oraz znaczenia wychowania w duchu społeczeństwa obywatelskiego i samorządności w szkole.

Dodatkowe uwagi:

- Panel powinien być prowadzony w sposób neutralny i sprawiedliwy, aby dać każdemu kandydatowi równe szanse.
- Warto zachęcać uczestników do konkretnej propozycji działań na rzecz ekologii w szkole.
- Zachęcajmy uczniów do aktywnego udziału w dyskusji i wyborach, podkreślając, że to ich głosy kształtują przyszłość szkoły. Jest to ważne szczególnie teraz, gdyż odsetek młodych biorących aktywny udział w wyborach w naszym kraju jest niewielki!
- Po wyborach, wybrany przewodniczący samorządu uczniowskiego powinien być aktywnie zaangażowany w realizację zaproponowanych inicjatyw ekologicznych.

Dzięki takiemu panelowi dyskusyjnemu kandydaci będą mieli okazję zaprezentować swoje pomysły i zaangażowanie w działania na rzecz ekologii w szkole, a uczniowie będą mogli dokładnie poznać ich poglądy i wybrać najlepszego lidera dla samorządu uczniowskiego.

KILKA SŁÓW NA ZAKOŃCZENIE

Zachęcanie uczniów do aktywnego udziału w debatach wymaga cierpliwości, wsparcia i kontynuacji praktyki. To proces, który pomaga rozwijać nie tylko umiejętności debatowania, ale także krytycznego myślenia i komunikacji. To proces, który warto wspierać. Trzymam kciuki za udane debaty i dyskusje w klasach!